

DÉLMAGYARORSZÁG

81. évfolyam, 9. szám
1991. január 11., péntek

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 148 forint
Ára 5,80 forint

Szegény gazdaság, gazdag szegénység

Békét remél a világ — Lesz új autópálya?

Kormánynyilatkozat — Koreográfusportré — Hetven év hűség

A genfi találkozót a világ minden pontján kudarcként ítélik meg a szakértők éppúgy, mint az utca emberei. Az ENSZ főtitkára, Perez de Cuellar tesz most közvetítési kísérletet a béke megőrzése céljából. Annak ellenére, hogy megfigyelők szerint a háború elkerülhetetlen, az emberiség remél. Egyes elemzők szerint az Öböl-háború súlyos csapást mérne a világgazdaságra, amely amúgy is a lassulás aggasztó jeleit mutatja nyolcévi, töretlen felülvilágítás után.

Tegnap ülést tartott a kormány. László Balázs szövívő a tanácskozás szünetében bejelentette a sajtó képviselőinek, hogy a kormány visszavonja a múlt év decemberében az Országgyűlés elé terjesztett, úgynevezett kárpótlási törvényjavaslatát.

Gerbovits Jenő tárca nélküli miniszter vidéki útjáról hivatalába érkezvén kapta kézhez Antall József kormányfő felmondó levelét.

Az Állami Vagyonügynökség vezetője tegnapi sajtótájékoztatóján megállapította, hogy jó ütemben halad az első privatizációs program végrehajtása, s hamarosan nyilvánosságra hozzák a program második szakaszába bevonandó vállalatok listáját.

Szabó Iván szerint

Túlzott a pesszimizmus, a rosszkedv

Beszélgetésre hívta tegnap délután a szegedi sajtó képviselőit az MDF helyi szervezete. E beszélgetésen, melynek témája gazdasági helyzetünk volt, előadóként Szabó Iván, az MDF egyik szakértője, a Parlament gazdasági bizottságának elnöke érkezett — kísérletben megynék három országgyűlési képviselőjével: Kósó Péterrel, Greza Ferencsel és Mihály Zoltánnal.

Meglepő bejelentéssel kezdte mondandóját Szabó Iván. Azt mondta ugyanis, hogy az elmúlt húsz évben Magyarország nem volt olyan jó pénzügyi helyzetben, mint jelenleg. Az általánosan jellemző pesszimizma hangokkal szemben úgy fogalmazott: a társadalom bizonyos rétegei leszakadóban vannak, súlyosan terhelve ezzel a kormány és az ön-

kormányzatok nehézségeit, és sajátos pszichózist okozva annak a sokkal szelebbebb néprétegnek, amely ugyan azonos, vagy kicsit jobb szinten él mint korábban, ám az igazán szegények bajainak ellensúlyozásaként „erkölcsi” kötelességének érzi, hogy panaszkodjon.

Az előadó a tavalyi év rendelkezésre álló, tehát az első tizenegy hónapról szóló adatairól elmondta az infláció 28 százalékos volt, a lakosság pénzbevételei viszont 30 százalékkal nőttek. A magasabb jövedelmek nagyobb adótartalmát figyelembe véve is jövedelmeink csupán 1-2 százalékkal maradtak el az inflációtól. Természetesen ezen belül vannak, akik számára kedvezőbb a tavalyi kép; a vállalkozói rétegnek például

46,5 százalékkal voltak magasabbak a kimutatható jövedelmeik az 1989-esnél. Akiket igazából kedvezőtlenül érintettek a változások, az a nyugdíjas réteg. Szabó Iván szerint azonban ezen belül is nehéz eldönteni, ki számít igazából szegény embernek Véleménye szerint ugyanis az emberek döntő többsége nem képes kizökkenni megszokott életritmusából, nem tudja leadni olykor költséges szokásait, ugyanakkor külföldi szakértők szerint kívülről nézve, bizonyos területeken még mindig óriási pazarlás folyik az országban. Piacgazdaságot hirdetünk — hangoztatta az MDF gazdasági szakértője —, mégis igen sokan a gondoskodó szociális államot szeretnék megőrizni.

Újabb adat a tavalyi évről: 1990-ben is nőttek a lakossági megtakarítások, takarékbetétben és részvényben, értékpapírokban egyaránt. Összesen 70 milliárd a többlet a papíron kimutatható megtakarításokban. Újfént hangsúlyozva a papíron való kimutathatóságot, kijelentette Szabó Iván: tavaly 2700 dollár volt az egy főre jutó nemzeti jövede-

lem, amit a fekete bevételek számítások szerint újabb kétezer dollárral gyarapítottak. Ezzel kapcsolatosan azt is megjegyezte, amikor a Nemzetközi Valuta Alap kelet-európai igazgatójától megkérdezték egy alkalommal, segítené-e a pénzügyi szervezet a rendszerváltásból származó, milliárdokra rúgó veszteségeinket, akkor az igazgató megjegyezte: reméli, rosszul értette a kérdést, ugyanis az ENSZ-tagállamok kétharmada ezer, sőt ötszáz dollár alatti nemzeti jövedelemből tengődik, ezért itt segítezésről szó sem lehet.

Szabó Iván azzal zárta végig optimizmust sugárzó szavait, biztos benne, hogy beszélni fognak még magyar csodáról, hiszen az 1989-es 600 millió dolláros hiánnyal szemben 1990-ben egymilliárd dolláros többletet produkált gazdaságunk, ami egészen fantasztikus eredmény, s azt mutatja, van eladható tartalékunk.

Szabó Iván tagadhatatlanul nagyhatású beszámolója után képviselőtársainak tettek fel kérdéseket a sajtó képviselői. (balogh)

Bűnösök-e a taxisok?

Bűncselekményt követtek el, vagy csupán bűncselekmény gyanújával illethetők mindazok, akik az októberi blokádban tévesen részt vettek — ez volt az Országgyűlés alkotmányügyi bizottsága csütörtöki ülésének egyik, több órás vitát igénylő témája, amellet az ugyancsak hosszan taglalt kérdés mellett, miszerint a blokáddal kapcsolatos közkegyelem kiterjedjen-e a sértettekre is.

A kormánypárti képviselők soraiból többen is azzal érveltek: a blokádtól egyértelműen bűncselekmény valósult meg, ha más nem is, de a személyi szabadság korlátozása mindenképpen. Amennyiben csupán bűncselekmény gyanújáról lenne szó, abban az esetben nem lenne szükség a tervezett amnesztiára sem.

pálya Domaszék és Dorozsma között haladva érné el az 55-ös (bajai) utat, onnan pedig bekötő út biztosítaná az E75-ös (budapesti) úttal való csatlakozást.

A jugoszláv oldalon már az útba eső telkeket is felvásárolták... Hogy részünkről sikerül-e előteremteni az anyagi eszközöket? Szeged polgármestere bizakodó; ha másként nem, koncesszióval.

A szegedi vizontlátogatásra meghívott jugoszláv delegáció a tiszai személy- és teherhajózás felélenkítéséről is szót váltott. Együttműködési elképzelésekben tehát nem volt hiány, megvalósíthatóságuk azonban bár reményteljes, de nyitott kérdés marad. (varga)

Pénz nélkül nem lesz járható

Jugoszláv szomszédunk — s azon belül a Szerb Köztársaság — nemcsak komolyan gondolja, de pénze, illetve hitele is van az E5-ös autópálya Belgrádtól a magyar határig húzódó szakaszának megépítésére. A Budapest és Kecskemét között már megépített szakasz józan számítások szerint 1995-ig Szeged felé nem bővíthető. Az elfogadott költségvetés legalábbis erre enged következtetni.

A röszei határátkelő túlterheltségére való tekintettel azonban mindenképpen szükségessé vált a bemenő forgalmi sávok bővítése, vagy egy Szeged környékén

A jövő útja

kiépítendő új átkelő kialakítása.

Az anyagilag is támogatott jugoszláv szándék tegnap találkozott a továbblépésben érdekelt magyar óhajjal: Sarnyi Ottó kanizsai polgármester meghívására a dr. Lippai Pál vezetésével Horgosra látogatott magyar delegáció közel négyórás eszmecsere folytatott egy áthidaló megoldás lehetőségéről. Nevezetesen: a két ország vám- és határőrizeti szerveinek, és közötti szakembereinek ta-

lálkozóján az E5-ös autópálya jugoszláviai szakasza — Szegedet elkerülő — meghosszabbításának esélyeit latolgatták. A tervek szerint — melyek megvalósításáról ez év júniusáig kell közösen dönteniük — az autópálya Rösze térségében szelne át a határt, ám a mostani határátkelőtől mintegy fél kilométernyire eső helyen. Ez természetesen egy új személyforgalmi átkelő megnyitását feltételezi, enyhítve a jelenlegi gondokat. Az autó-

Az igazi bruttó

Az életre is esküdni mernék, hogy az Országház szélesre tárt ablakából integető Horváth Balásznak, aki ezen karmozdulatokat még mint belügyminiszter cselekedte, nem jutott eszébe Platon. Mint ahogy nem gondoltak a görög filozófusra a csupaszcőr politikus bölcse, s minden bizonnyal jól felkészült tanácsadói, sem alatt toporgó, harcra kész párthívei, de még a blokádoló taxis polgártársak sem. S akkor itt töredelmesen megvallom, Platon nekem is csak utólag jutott eszembe, jóval később, a petárdadurranásoktól hangos év vége felé, amikor azon morfondíroztam, hát miféle világban is élünk voltaképpen. És akkor fölnéztem a könyvespolcra, s mint akinek a gondolatait elszánt és céltudatos démonok hessegetik a pontosabb szavak felé, a bal felső sarok sárga sorozatából elem villant a vastagon szedett, fekete név: Platon. Köszönöm, mondtam hangosan, mert ekkor már tudni véltem a választ, mert — a démoni beavatkozást leszámítva — megsegített a görög úr. Hiszen ő, Platon mondta — s akkor most a dolgok némi publicisztikus leegyszerűsítése szükségeltetik —, hogy a világ kétféle: van egy tapasztalható, egyedi; s van egy általános, másképpen idealisztikus valóság. Elmúlt negyven évünk a platonikus elvek lelkes gátlástalanságával is igencsak gyalázatos alkalmazásával telt, amennyiben volt a hivatalos, pártosra kreált, s vele szemben a szívünknek s igazságérzetünknek kevésbé kedves világ, langyos sör, panelnovella, röpke infarktus. Ami azért mégis csak a miénk volt, mondja Mészöly Miklós. Ám de mindez elmúlt. Így igen. Csak Platon mulhatatlan. Az ő elve, ha úgy tetszik, még készségesebb manapság, s úgy idomul felkavart életünkhöz, mint gyurmagombóc a tenyérhez. Mert a világ most is megosztott, kétféle.

Bruttó és nettó, ezek itten a varázsszavak. Ha például azt mondom: „nyugodt erő”, akkor ez bruttóban kifejezett mennyiség, ami nettóban annyit tesz: nyugtalan izé. A „szabad madár” nettóban kendermagos tyúkanyó, némi székrekedéssel, miképp a „földönjárás” realiztikus utópiáját is átszámíthatjuk látványos orra esésre. Azt már tudjuk jól, Horváth Balázs bruttóban volt belügyminiszter, nettóban már hiába is keresi a tárcáját. Tölgyessy Péter bruttóban frakcióvezető, nettóban egy a szelid s gyermekarcú sok közül. Az országról is sokáig bruttóban beszélünk, mignem, okulva egynémely balfogásból, miniszterelnökünk minden utóbbi szava és megnyilatkozása a nettó határtalan, s főképp kényszerű tiszteletének jegyében történik. Bizony, nem volt ez így a múlt év első felében, hogy például Bethlen gróf mi minden bruttó ősznyilatkozott akkor tájt közös piacról, forintos konvertibilitásról, rögvést bekövetkező prosperitásról, arra jobb nem emlékezni, vagyis emlékezetünket nettósítani.

Továbbá az is kiderült, hogy a magyar — mint nép s nemzet — bruttó fogalom, ellenben nettóként igen sokféle értelmezése leend. Bruttó a, ezzel kapcsolatos érzékenység, de nettó a toleranciakészség. Ámbátor, igaztalan politikán és társadalmon, meg füstszerű hétköznapokon csak élcelődni — mondhatni, csúnya nettóviselkedés ez —, mert a magunk mögött hagyott évet, Bihari Mihály politológussal szólva, mégiscsak bruttóban illene szeretni és méltányolni, s csak nettóban kritizálni.

Fontos év volt, és szép, akárhogyan is. Nagyjából megtörtént, aminek meg kellett történnie, s bár olykor összekeveredett vágy és realitás, és közel sem biztos, hogy minden és mindenki az öt megillető helyen tündökölt, és persze, emelik a benzint, és pimaszmód drágul a kenyér, tej, sör és másodosztályú jegy Albertirsára, és lettek hivatásos kurváink, neppereink, és van magyar maffia, alvilági pénzkereskedelem, szegénységi bizonyítvány, ingyenkonyha, ám minden rossz, kététes és szorongató jelenség ellenére, van okunk reményre. Még ha nettóban is, de van. Mert rájöttünk, hogy a szabadság iszonyatosan nehéz valami. Az óriás Kristóf is majd belepusztult, mire átvitt egy környéknek tetsző gyermeket folyója túlsópartjára. Profán hasonlat, de tán hozzá, a révészhez hasonlítottunk egy kicsit mindannyian. S bizonyára van, aki el sem indul, s lesz, aki a folyó közepéről fordul vissza. Ám a többség átér. S akkor ott, a túlsóparton megtudhatja, mi az igazi bruttó.

Darvasi László

Ultimátum-váltás

Kemény hangú nyilatkozatban utasította vissza Gorbacsov szovjet államfő Vilniushoz intézett ultimátumát. A világ kormányaihoz, parlamentjeihez, a demokratikus hízással a litván külügyminisztérium, hogy nyújtsanak támogatást a köztársaság népének függetlenségéért és szabadsága megvédelméért. A litván köztársasághoz, hanem a nem létező litván szovjet szocialista köz-

Nagy László felvétele

Az asztalnál Sarnyi Ottó, Kanizsa és dr. Lippai Pál, Szeged polgármestere